

Motion till riksdagen 2023/24:2724

av **Ulrika Heie m.fl. (C)**

Utgiftsområde 22 Kommunikationer

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar anslagen för 2024 inom utgiftsområde 22 Kommunikationer enligt förslaget i tabellen i motionen.

Motivering

1.1 Utgiftsområde 22 Kommunikationer

En väl fungerande transport- och IT-infrastruktur är en förutsättning för att det ska gå att bo, leva och arbeta i hela landet. Att näringslivets godstransporter fungerar är på samma sätt viktigt för att möjliggöra företagsamhet och arbete i hela landet. Teknikutveckling, effektivisering, digitalisering, regelförenklingar och en omställning till elektrifierade transporter samt en ökad andel förnybara drivmedel bidrar till goda kommunikationer i hela landet utan att miljö- och klimatpåverkan ökar.

Centerpartiet är pådrivande för att Sverige till 2030 ska nå målet om en fossiloberoende fordonsflotta och 70-procentiga utsläppsminskningar från inrikes transporter. I det arbetet har statens investeringar i infrastruktur en viktig roll att spela. Centerpartiet prioriterar att öka underhållet och utbyggnaden av järnvägen. Vi vill satsa på alternativa finansieringslösningar, göra satsningar på elektrifiering, förnybar energi och mer kollektivtrafik, ytterligare investeringar i it- och bredbandsutbyggnad samt förbättrad mobiltäckning. Det är de fem transportslagen tillsammans som skapar förutsättningar för transporteffektivitet och en smart omställning till klimatnytta.

Eftersom Centerpartiet värnar hela landets utveckling är det också av största vikt att de resurser som satsas på infrastruktur fördelas över hela landet.

Ökad mobilitet med minskad klimatpåverkan

Sveriges mål är att utsläppen från transportsektorn till år 2030 ska minska med 70 procent. Det är ett ambitiöst mål som innebär en enorm möjlighet att ta ledningen i den globala omställningen när smarta lösningar skapas av innovatörer med teknikskiften till det förnybara och ökad energi- och resurseffektivitet. Centerpartiet vill skärpa såväl den nationella politiken som EU-lagstiftningen på området.

Cykeln genererar inga utsläpp och tar mindre plats än bilen, samtidigt som cykling är bra för folkhälsan. Därför vill Centerpartiet öka framkomligheten med cykel genom att bygga fler lokala och regionala cykelbanor och så kallade cykelmotorvägar samt minska barriäreffekter från korsande spår och vägar. Det ska vara enkelt och tryggt att cykla såväl i stad som på landsbygd. Centerpartiet vill uppvärdera cykeltrafikens roll i transportplaneringen och vill därför införa cykel som ett nationellt transportslag.

Ett jämställt transportsystem

Centerpartiet anser att Sveriges transportsystem ska vara likvärdigt i förhållande till kvinnors respektive mäns olika behov. Transporter är en del av människors vardag och jämställda transporter handlar om att ge kvinnor och män lika förutsättningar till exempelvis arbetspendling, utbildningspendling och förskolehämtning. Centerpartiet vill även se en bättre jämlikhet inom transportpolitiken avseende funktionsvariationer.

Flyget är viktigt för tillgängligheten i vårt land

Sveriges stora avstånd – och nordliga geografiska läge – gör att vi är helt beroende av ett fungerande flyg och möjligheten för människor, näringsliv och myndigheter att lätt kunna ta sig till andra destinationer inom landet, och vidare ut i världen.

För Centerpartiet är det viktigt att också flyget blir en del av klimatomställningen. Det kräver insatser inom forskning och utveckling för att öka andelen förnybart bränsle. Centerpartiet vill också underlätta introduktionen av elflyg i Sverige. Miljö- och klimatpåverkan från flyget måste minska för att bidra till Sveriges nationella klimatmål och internationella åtaganden utan att riskera tillgänglighetsmålet. En snabb teknikutveckling sker just nu inom luftfarten, bland annat med fokus på el- och hybridflyg. Denna utveckling måste värnas och stödjas.

Effektivare regelsystem för vägföreningar

En väl fungerande infrastruktur är en grundläggande förutsättning för en levande landsbygd. De samfällt enskilda vägarna är en viktig del i detta, och inte minst den förvaltning som sker genom samfällighetsföreningar och vägföreningar. Sett till den sammanlagda vägsträckan är vägsamfälligheter efter det rena skogsvägnätet den vanligaste formen för vägförvaltning i Sverige. Riksförbundet Enskilda Vägar (REV) har därför föreslagit regeringen att utreda förenklade och rättssäkra regler för ändring av inaktuella andelstal efter förebild från Finland. Centerpartiet driver också på för ökade underhållsresurser till denna typ av vägar.

Utveckla svensk sjöfart

Sverige har lång kust, stor hamncapacitet med mer än ett 50-tal hamnar och utmärkta inre vattenvägar. Det gör att vi har goda möjligheter att utveckla sjöfarten ännu mer.

Skandinavien och Sverige kan till viss del betraktas som en ö. Det innebär att sjöfartsnäringsen är av central betydelse för vårt välstånd och vår handel. Den är en relativt miljövänlig transportform, med en stor potential att ytterligare minska sin miljöpåverkan. Svensk sjöfartstradition är förknippad med hög sjösäkerhet. Genom en stark svenskflaggad handelsflotta kan Sverige påverka utformningen av de internationella reglerna för sjöfarten.

Det nya järnvägsnätet

Möjligheten att välja tåget är viktig för att klara klimatomställningen. Järnvägen behöver därför bli ett alternativ i fler delar av landet. Det handlar dels om persontrafik, men också om godstransporter då järnvägarna är av fundamental betydelse för basindustrin.

Samtidigt som fler delar av Sverige behöver ges tillgång till järnväg behöver kapaciteten byggas ut, inte minst på de sträckor som just nu lider av överbelastning. Fler spår behöver kopplas samman för bättre flöden. Fler sträckor behöver förses med dubbel-spår. Nya järnvägslinjer behöver byggas samtidigt som befintliga spår elektrifieras eller övergår till att drivas med andra klimatsmarta lösningar, såsom vätgas. För att skapa tillräcklig kapacitet måste också arbetet med nya stambanor återupptas och intensifieras. Behovet av att frakta gods och människor med sjöfart behöver också belysas för att säkerställa tillräcklig kapacitet i transportsystemet.

Vi kan inte längre lappa och laga i ett omodernt järnvägsnät. Det behövs en verklig upprustning och nya spår som kommer hela Sverige till del. Järnvägssatsningarna är en essentiell del av den plan för framtidens infrastruktur som måste tas fram och genomföras. För de stora investeringarna av nationellt intresse behöver nya vägar för finansiering prövas.

Ett samlat grepp för posten inom ramen för Postfinansieringsutredningen

Sedan hösten 2020 har det skett en rad förändringar i det svenska postväsendet. Ett exempel är att Postnord inledde varannandagsutdelning i Skåne och kommer att rulla ut denna distributionsmodell över hela landet de kommande åren. Centerpartiet vill se en samlad hantering av hur posten och Postnord ska utvecklas framöver. Med anledning av utvecklingen på postmarknaden tillsatte regeringen Postfinansieringsutredningen (dir. 2020:101). Sedan dess har regeringen också beslutat om tilläggsdirektiv. Centerpartiet anser att utredningen bör få arbeta i lugn och ro, i syfte att undvika att privatpersoner och företagare oroas över om deras brev och paket kommer fram i tid när verksamheten reformeras på flera fronter.

Se över regler och lagar för A-traktorer

Den 15 juli år 2020 förenklades de tekniska kraven vid ombyggnation av en bil till A-traktor. Förändringen genomfördes för att det skulle vara möjligt att också bygga om automatväxlade bilar till A-traktorer. Tyvärr är regelefterlevnaden på sina håll bristfällig. Detta kommer sig sannolikt av att regelverken är krångliga och att hastighetsgränsen på 30 km/h upplevs som obegriplig, när en EU-mopedbil får gå i 45 km/h. Att se över, förenkla och anpassa regelverket för fordon för ungdomar och göra regelverken för A-traktorer och EU-mopeder mer enhetliga är angeläget.

Bredband skapar förutsättningar för tillväxt och trygghet

Globaliseringen och digitaliseringen av samhället för människor närmare varandra, och den digitala infrastrukturen är nödvändig för att det ska gå att arbeta och bo i hela landet. För Centerpartiet är IT ”det femte transportslaget” som vid sidan av väg, järnväg, sjöfart och flyg möjliggör liv, arbete och boende i hela landet. Tack vare teknikutvecklingen ökar användningsområden för telefoner och surfplattor. Ökad täckning och allt högre överföringshastighet efterfrågas för att möjliggöra att de internetbaserade tjänsterna ska kunna användas överallt. Framförallt i glesbefolkade områden kan trådlös infrastruktur bli ett mer ekonomiskt sätt att nå ut till alla bostäder och verksamhetsställen i avvaktan på att fast fiber byggs ut. En väl utbyggd infrastruktur för mobiltelefoni- och bredbandstjänster är en förutsättning för fortsatta möjligheter för människor att bo kvar, driva företag, delta i undervisning, utöva kultur och sociala kontakter också på landsbygden.

Mobiltäckning på tåg behöver bli bättre

I dag har bara 65–70 procent av de trafikerade järnvägssträckorna god mobiluppkoppling enligt Post- och telestyrelsen (PTS). Resenärer får därmed svårt att utnyttja restiden till jobb eller nöjen. Resultatet blir att många väljer bort tågen till förmån för flyg eller bil. Centerpartiet vill se flera åtgärder för ökad mobiltäckning i hela landet, för klimatet, jobbens och hela Sveriges bästa. I dag finns redan ett mobiltelesystem på plats längs järnvägen, som används för att lokförarna ska kunna kommunicera med trafikledningen. Centerpartiet föreslår att Trafikverket låter mobiloperatörerna använda den digitala infrastruktur som redan finns på plats. På så sätt skulle mobiltäckningen kunna förstärkas kraftigt.

Centerpartiet vill att det ska bli mer attraktivt att ta tåget. Alla ska kunna vara en del av klimatomställningen genom smarta val i vardagen. Bättre mobiltäckning på tågen är också en fråga om att kunna bo, leva och driva företag i hela landet.

Centerpartiets överväganden

Anslagsförslag 2024 för utgiftsområde 22 Kommunikationer

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Utveckling av statens transportinfrastruktur	36 867 072	±0
1:2 Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur	33 974 215	250 000
1:3 Trafikverket	1 487 566	–6 900
1:4 Ersättning för sjöräddning och fritidsbåtsändamål	533 308	±0
1:5 Ersättning för viss kanal- och slussinfrastruktur	62 284	±0
1:6 Ersättning avseende icke statliga flygplatser	298 313	±0
1:7 Trafikavtal	958 000	100 000
1:8 Viss internationell verksamhet	30 557	±0
1:9 Statens väg- och transportforskningsinstitut	86 797	–700
1:10 Från EU-budgeten finansierade stöd till Transeuropeiska nätverk	550 000	±0

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:11 Trängselskatt i Stockholm	1 521 285	±0
1:12 Transportstyrelsen	2 535 914	-16 000
1:13 Trafikanalys	72 828	-500
1:14 Trängselskatt i Göteborg	760 435	±0
1:15 Sjöfartsstöd	1 500 000	±0
1:16 Internationell tågtrafik	95 000	±0
1:17 Infrastruktur för flygtrafiktjänst	332 000	±0
1:18 Lån till körkort	51 466	±0
1:19 Obemannad luftfart	30 000	±0
2:1 Post- och telestyrelsen	152 689	-400
2:2 Ersättning för särskilda tjänster för personer med funktionsnedsättning	131 278	±0
2:3 Grundläggande betaltjänster	25 037	±0
2:4 Informationsteknik och telekommunikation	67 844	±0
2:5 Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation	365 414	300 000
2:6 Myndigheten för digital förvaltning	171 784	-1 200
2:7 Digital förvaltning	213 894	±0
Summa	82 874 980	624 300

Centerpartiet föreslår ytterligare medel till underhåll av vägar under anslag 1:2, anslaget föreslås ökas med 250 miljoner kronor 2024, av samma anledning föreslås anslaget öka med 200 miljoner kronor 2025 och 2026.

Under 1:7 trafikavtal föreslås ytterligare 100 miljoner kronor för färjetrafik till Gotland, 2025 och 2026 föreslås satsningen uppgå till 120 miljoner kronor årligen.

Centerpartiet ser fördelar med regeringens förslag om övergång till efterskotts-betalningar av bredbandsstödet, men ser samtidigt att behovet av fortsatt bredbands-utbyggnad på landsbygden är stort. Därför föreslås ytterligare 300 miljoner kronor till bredband 2024 samt 200 miljoner kronor under 2025 och 2026. Centerpartiet är vidare kritiskt till budgetpropositionens förslag att dra in digitaliseringsmedel.

Därutöver föreslår Centerpartiet en sänkning av pris- och löneomräkningen, vilket påverkar de anslag som räknas upp med denna.

Ulrika Heie (C)

Anders Ådahl (C)

Anders Karlsson (C)